

Avdelningen för utveckling av samhällsskydd
Ledningsstöd
Petronella Norell
010-240 4081
petronella.norell@msb.se

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Delbetänkandet SOU 2016:92 Värna demokratin mot våldsbejakande extremism – Nationell samordning och kommunernas ansvar

Sammanfattning

MSB delar inte utredarens bedömning att ansvaret för samordningen av arbetet med våldsbejakande extremism bör ligga hos MSB. MSB:s bedömning är att det vore mer naturligt att knyta samordningen till den struktur som håller på att byggas upp inom det brottsförebyggande området.

Ansvar för krisberedskapen

MSB delar utredarens bedömning att man kan se en koppling mellan arbetet med våldsbejakande extremism och arbetet med samhällets krisberedskap. Krisberedskapen behöver utvecklas och omfamna nya områden, bland annat inom området sociala risker. MSB har dock inte ansvar för alla delar inom krisberedskapen.

Många frågor i samhället har en tydlig krisberedskapsdimension och hanteras inom olika samhällssektorer. Denna fråga bör betraktas på motsvarande sätt. Några olika exempel på områden där krisberedskap är ett viktigt perspektiv är terrorbekämpning, katastrofmedicin och elförsörjning. Krisberedskap finns som ett integrerat ansvarsområde inom många olika organisationer på alla samhällsnivåer. Inom några områden har MSB också ett djupare ansvar: räddningstjänst, informations- och cybersäkerhet samt säker hantering av (vissa) farliga ämnen.

Eftersom olika områden har beroenden i förhållande till varandra och en kris ofta drabbar flera områden, har MSB rollen att på nationell nivå hålla samman arbetet med att utveckla och stärka krisberedskapen. Av detta följer dock inte att samordningen av arbetet med att förebygga och förhindra våldsbejakande extremism bör ligga hos MSB. MSB:s bedömning är att denna samordning är – och måste hanteras som – en specifik uppgift och inte en del av den mer generella samordningsuppgift som MSB har inom krisberedskapen.

En utvidgning av ett redan brett grunduppdrag skulle dessutom försämra MSB:s förmåga att hantera sina kärnuppgifter. Extremismfrågorna riskerar att inte få efterfrågad prioritet – alternativt ta så mycket kraft att andra frågor, som också är prioriterade av regeringen, inte kan hanteras med tillräcklig prioritet.

Kopplingar till social hållbarhet och sociala risker

Utredningen menar att arbetet med sociala risker har en central och växande roll i krisberedskapen. Den omfattande utveckling som idag sker inom krisberedskapen medför enligt MSB snarare att fokus flyttas mot förberedelser inför höjd beredskap.

Arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) kan visserligen omfatta sociala risker, men det innebär inte att alla risker som identifieras i RSA-arbetet ska åtgärdas inom ramen för arbetet med krisberedskap. Det bör snarare hanteras inom ramen för det arbete som pågår med social hållbarhet.

Ett utökat ansvar i förhållande till våldsbejakande extremism skulle kraftigt öka förväntningarna på MSB även inom andra angränsande områden kopplat till social hållbarhet/social oro. Det är enligt MSB uppgifter som inte heller ligger inom myndighetens mandat och som skulle kräva resurser som MSB inte förfogar över.

Samband med brottsförebyggande arbete

MSB bedömer att uppgiften som nationell samordnare hänger nära samman med, och till del består av, brottsförebyggande arbete. Det vore enligt MSB mer naturligt att knyta samordningen till den struktur som nu håller på att byggas upp inom det brottsförebyggande området, med tydligare uppgifter för Brottsförebyggande rådet (BRÅ) på nationell nivå och en stödjande roll för länsstyrelserna. Även Polisens numera mer lokalt förankrade organisation med kommunpolis och medborgarlöften kan ses som en mer naturlig struktur för samordningsuppdraget.

MSB arbetar inte med att ge konkreta råd i tjänsteutövningen till kommuner, eller med att stödja ett arbete med att förebygga individers handlingar. Detta operativa förebyggande arbetet skulle därmed innebära ett helt nytt arbetssätt för MSB som skulle kräva stora resurser i form av kompetensutveckling av befintlig personal eller nyrekrytering.

Finansiering

MSB bedömer att den myndighet som tar över samordningsansvaret sannolikt behöver en permanent anslagsökning, inte bara ett tillskott för 2018. Om MSB skulle få uppdraget kan frågorna inte långsiktigt hanteras och prioriteras inom myndighetens ekonomiska ram. MSB:s bedömning är att även länsstyrelsernas föreslagna utökade roll kräver en långsiktig finansieringslösning.

I detta ärende har vikarierande generaldirektör Nils Svartz beslutat. Petronella Norell har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också biträdande avdelningschefen Camilla Asp deltagit.

Nils Svartz

Petronella Norell